

12-07-2010

Sagsnr.
2010-100638

Dokumentnr.
2010-152296

Sagsbehandler
Julie B. Svendsen

Bilag 1: Status på Affaldsområdet 2010

Den årlige status på kommunens affaldsplan er - i forbindelse med indtrædelsen af et nyt Teknik- og Miljøudvalg - blevet suppleret med en generel introduktion til affaldsområdet. Udover status på Affaldsplan 2012 beskriver dette notat de særlige udfordringer, der er for fremtidens affaldshåndtering i Københavns Kommune.

Status på Affaldsplan 2012

I Københavns Kommune produceres årligt ca. 1 mio. tons affald, heraf kommer de 230.000 tons fra husholdninger. Affaldet sendes til forbrænding, genanvendelse, deponering på losseplads og til særlig behandling (se oversigt over affaldsmængderne i bilag 3).

Hvert fjerde år skal kommunerne ifølge affaldsbekendtgørelsen udarbejde affaldsplaner for håndteringen af affaldet. Affaldsplan 2012 blev vedtaget af Borgerrepræsentationen 27. november 2008 efter at have været i høring blandt københavnere. Planen er grundlaget for kommunens arbejde i perioden 2009 til 2012.

De 5 indsatsområder i Affaldsplan 2012 er:

- Mere affaldsforebyggelse og genbrug
- Øget sortering af affald
- Et fremtidssikret behandlingssystem
- Innovative affaldsløsninger i byens rum
- Udbud af indsamling og behandling af affald

Affaldsplanen indeholder initiativer, der dækker affaldsområdet bredt og som også indgår i kommunens andre planer, bl.a. klimaplanen og agendaplanen. Samtidigt har affaldsområdet snitflader til jord og renhold, så strategierne for disse områder er kort beskrevet i Affaldsplan 2012. Derudover indeholder planen ordningsbeskrivelser, kortlægning og prognose for udviklingen i kommunens affaldsmængder.

Nedenfor beskrives indsatsområderne samt enkelte initiativer for områderne og i bilag 2 ses en samlet oversigt over status på affaldsplans i alt 84 initiativer (AP nr. 1-84).

Mere affaldsforebyggelse og genbrug

Målet for indsatsområdet er, at væksten i affaldsmængderne reduceres med 10% - det svarer til 2.500 ton i 2012. Formålet er at stigningen i

**Affaldsområdet /
Myndighed**

Kalvebod Brygge 45
Postboks 259
1502 København V

Telefon
3366 5913

Telefax
3366 7133

E-mail
jusven@tmf.kk.dk

EAN nummer
5798009595959

www.kk.dk

affaldsmængderne med den økonomiske vækst. Som følge af den økonomiske krise er der sket et fald i mængderne af husholdningsaffald siden affaldsplanen blev udarbejdet.

Baggrund om affaldsforebyggelse og genbrug

Københavns Kommune har længe haft fokus på affaldsforebyggelse og genbrug, da det har en stor miljøgevinst. Ved at øge genbruget og minimere affaldsmængderne spares både råvarer og energi ved fremstilling, transport og ved den efterfølgende behandling af produktet, når det smides ud som affald. I affaldshierarkiet, som rangordner de forskellige typer affaldsbehandling med deponering, som den dårligste løsning, er affaldsforebyggelse øverst i hierarkiet. Som kommune kan området være svært at få greb om, da indsatsen skal sættes ind før affaldet er blevet til affald, og helst allerede i produktionsfasen.

I de senere år er opmærksomheden på affaldsforebyggelse øget både nationalt og internationalt. Vugge-til-vugge-begrebet, hvor produkter designes så de let kan skilles ad og genbruges, er blevet introduceret og i takt med en øget knaphed på ressourcer forventes det, at affaldsforebyggelse i højere grad vil indtænkes i virksomheders produktion. Tidligere har kommunen koncentreret sig om håndtering af affaldet; men i takt med at ressourceknapheden øges vil kommunens fokus også skulle flytte sig mere over på affaldsforebyggelse og vugge-til-vugge tankegangen. Kommunen arbejder allerede nu med at ændre adfærden hos forbrugere og producenter igennem information og kampagner.

Det nye affaldsdeponi på Kalvebod Miljøcenter vil fx blive planlagt ud fra en tilgang om, at ressourcerne i det deponerede affald på et senere tidspunkt vil kunne genindvindes.

Initiativer med affaldsforebyggelse og genbrug

I 2009 var indsatsen særligt rettet mod sammenhængen mellem affaldsforebyggelse og klima. Københavns Kommune havde en kampagne om affald og klima på byens skraldebiler (AP nr. 1) med budskabet om, at ved at spare på affaldet sparede man også CO₂. Information om affaldssortering og -forebyggelse indgik også som en del af kommunens øvrige klimainformation til virksomheder og borgere. I år er fokus rettet mod genbrug, og der arbejdes bl.a. på at udvikle et koncept, der skal fremme byttemuligheder i gårdene (AP nr. 13). Der er også indgået et samarbejde med Miljøstyrelsen om afholdelse af en "Store Byttedag", hvor der vil blive sat fokus på miljø- og klimagevinsten ved affaldsforebyggelse, og de besøgende får mulighed for at bytte og købe brugte ting. Der vil i 2010 også blive set på muligheder for at ændre adfærden i virksomheder, så virksomhederne bliver klar over miljøgevinsten ved affaldsforebyggelse. Det er i et vist omfang sket også i 2009 med KlimaPlus tilbuddet til virksomheder.

En af de fremtidige udfordringer ligger i at få sat mere fokus på affaldsforebyggelse i kommunens egne institutioner (AP nr. 5-8). Det gælder i forhold til indkøbspolitikken, hvor der skal stilles krav om mindre emballage, og ved øget genbrug af møbler internt i kommunen. Udover at spare ressourcer vil en bedre byttemulighed blandt kommunens institutioner kunne give en økonomisk gevinst. Forvaltningen vil i 2010 igangsætte en analyse af potentialet for affaldsforebyggelse i forskellige institutionstyper. Initiativerne skal organiseres på tværs af kommunens forvaltninger.

Øget sortering af affald

Målet for indsatsområdet er, at der skal ske en endnu bedre sortering af affaldet, således at 33.000 ton af affaldet, der ellers ville gå til forbrænding i 2012 bliver udsorteret til mere miljørigtig behandling.

Baggrund for en øget sortering

København har allerede et godt udbygget system for affaldssortering. For husholdninger er systemet bygget op efter et nærhedsprincip, således at det mest almindelige affald kan afleveres tæt på bopælen. Det betyder eksempelvis for etageboliger, at dagrenovation, storskrald, papir og pap afleveres i gården, glas og anden drikkevareemballage i offentligt opstillede kuber i lokalområdet og de fleste typer byggeaffald på genbrugsstationen. Farligt affald, bl.a. batterier og kemikalier, indsamles trods relativt små mængder også tæt på borgerne.

Kommunen vil fortsat udbygge sorteringssystemet, men en udfordring fremadrettet ligger i at få borgere og virksomheder til at blive endnu bedre til at benytte de etablerede ordninger.

Initiativer om øget sortering

Fra 2010 har kommunen ikke længere ansvaret for det genanvendelige affald fra virksomheder (se afsnittet om affaldsreformen). Dermed er kommunens rolle ændret, og indsatsen for at øge sorteringen for erhverv skal ske ved en øget rådgivningsindsats på de enkelte virksomheder. Kommunen gennemførte i 2009 en kampagne for sortering af emballageaffald fra virksomheder (AP nr. 15), hvor der blev foretaget 98 tilsyn hos små erhverv. Fremover vil det sandsynligvis blive den slags kampagner, der vil være centrale i at styre affaldet fra erhverv.

Kommunen har i 2009 forsøgt at forbedre borgernes sortering både ved hjælp af de løbende informationsaktiviteter, bl.a. villakalender, affaldsguider og det nye husstandsomdelte blad "Affald KBH" (AP nr. 18). Samtidigt er der blevet iværksat et forsøg med indsamling af storskrald, elektronik, metal og plast (AP nr. 20, 25 og 27), som skal lette og forbedre borgernes affaldssortering samt skåne miljøet yderligere.

I 2010 er der særlig fokus på farligt affald. Boksordningen, hvor borgere i villaer får afhentet deres farlige affald 4 gange om året og Miljøbilsordningen, hvor borgere i etageboliger kan aflevere deres farlige affald på faste tidspunkter i byen, skal evalueres. Det skal undersøges, hvordan en større udsortering af farligt affald kan opnås, og, for Miljøbilens vedkommende, om ordningen skal fortsætte i sin nuværende form (AP nr. 41 og 42). Samtidigt vil der blive iværksat en kampagne for sortering af elektronik affald fra husholdninger og erhverv, da en del småt elektronik (el-tandbørster, mobiltelefoner, etc.) ikke frasorteres restaffaldet. Forsøg med indsamlingen af plast fra husholdninger skal evalueres ultimo 2010 med henblik på at finde den bedst mulige indsamlingsmetode til plast fra husholdninger.

Affaldsreformen betyder, at der fremover skal udsorteres i flere forskellige typer byggeaffald på genbrugsstationer, hvilket giver nogle pladsmæssige udfordringer kommunen skal forholde sig til i 2010.

Et fremtidssikret behandlingssystem

Målet for indsatsområdet er, at der i 2012 er sket en 100% kortlægning af den nuværende miljøbelastning fra behandlingssystemet. Herved forbedres kommunens mulighed for at træffe de miljømæssigt mest hensigtsmæssige beslutninger.

Baggrund for at skabe et fremtidssikret behandlingssystem

Kommunen har ansvaret for at sikre, at der er kapacitet til affald, der skal forbrændes eller deponeres, samt for at den ikke-genanvendelige del af det farlige affald kan håndteres forsvarligt. Kommunen indgår derfor i interessentfællesskaber med omegnskommunerne for at sikre, at det altid er muligt at håndtere affaldet forsvarligt. Anlæg for genanvendeligt affald er privatejet, og fra 1. januar 2010 kan virksomheder i kommunen aflevere deres genanvendelige affald til miljøgodkendte anlæg i hele landet.

Initiativer for et fremtidssikret behandlingssystem

Københavns Kommune samarbejder med andre interessenter om kortlægningen af affaldssystemets miljøbelastning. Kommunen har undersøgt miljøeffekten ved forskellige håndteringer af jern og metalaffald. Undersøgelsen giver kommunen et mere kvalificeret grundlag at vurdere miljøeffekten ved forskellige behandlinger af husholdningernes storskrald. (AP nr. 56 og 57).

En af de kommende års store udfordringer er at få truffet beslutning om den kommende forbrændingskapacitet i kommunen. Københavns Kommune er medejer af de to affaldsselskaber I/S Amagerforbrænding og I/S Vestforbrænding. Det er vigtigt at sikre tilstrækkelig for-

brændingskapacitet, men samtidigt undgå overkapacitet, og det er noget kommunen allerede arbejder aktivt på at løse (AP nr. 45-47). En indstilling om fremtidig kapacitet og drift af forbrænding forelægges TMU i 2010.

Kommunens modtagestation for farligt affald (SMOKA) er bl.a. som følge af øget konkurrence under pres. Kommunen vil arbejde for at anlægget forsat fungerer som modtagestation for farligt affald og er en del af kommunens beredskab ved miljøuheld evt. med en ændret organisering af ejerskabet.

Innovative affaldsløsninger i byens rum

Målet for indsatsområdet er, at der i planperioden udvikles 5 nye affaldsløsninger i byens rum. Byen er hele tiden i forandring, og derfor er det vigtigt, at affaldsløsningerne hele tiden er tidssvarende og dækkende for byens behov.

Baggrund for innovative affaldsløsninger

I en storby, hvor pladsen er begrænset og frie arealer efterspørges til rekreative formål er det vigtigt, at affaldsløsningerne designes så byens rum forbliver attraktive. Samtidigt er affaldsløsningerne i byrummet en mulighed for at signalere at København er en by med fokus på miljøet, og derfor skal der også tænkes i miljø- og klimavenlige løsninger.

En udfordring er at få plads til affald i nye byudviklingsområder. I modsætning til tidligere bygges nye byområder med åbne arealer omkring husene, så det er ikke på samme måde som i de gamle etageboliger muligt at have affaldsøer inde i gårdene. Der stilles derfor krav til udformningen af materiellet, så det æstetisk passer ind i bybilledet.

Initiativer om innovative affaldsløsninger

En mulighed for en æstetisk, moderne og rent transportmæssig fordelagtig affaldsløsning er nedgravede beholdere (AP nr. 64), som kan rumme mere end traditionelle beholdere, og derfor ikke skal tømmes så ofte. Nedgravede beholdere har dog nogle anlægsudgifter, som skal afholdes af byherren, hvilket kan være en barriere for at potentialet for nedgravede beholdere udnyttes fuldt ud.

Erfaringsmæssigt har det vist sig, at en god sortering er betinget af gode affaldsløsninger, så kommunen vil i 2010 og 2011 have fokus på at udvikle løsninger, der fremmer sortering også i det åbne rum.

Kommunen arbejder i øjeblikket på etablering af en ny genbrugsstation i Sydhavn (AP nr. 10 og 68) med fokus på at skabe nogle nye koblinger mellem affald og genbrug. Genbrugsstationen, vil udover at fungere som en almindelig genbrugsstation, have tilknyttet et genbrugscenter, hvor der vil være en række forskellige genbrugs-

aktiviteter – især med fokus på byggeaffald. Sammen med Center for Afklaring og Beskæftigelse, BIF, arbejdes der på at gøre driften af disse genbrugsaktiviteter til et lokalt beskæftigelsesprojekt. Genbrugsstationen forventes at stå færdig i 2011.

I forhold til genbrugsstationerne er det dog en udfordring, at en mulig linjeføring af den nye jernbaneforbindelse mellem København og Ringsted kan betyde midlertidig eller permanent lukning af Kulbanevej Genbrugsstation. I så fald skal der findes et nyt areal til erstatning for denne genbrugsstation – og hidtidige erfaringer med at finde arealer og få miljøgodkendelser til nye genbrugsstationer viser, at det kan være en svær og tidskrævende proces.

Udbud af indsamling og behandling af affald

Målet med indsatsområdet er at sikre en god overgang fra monopol til konkurrence for kunder, R98's medarbejdere og kommunen. Samtidigt skal de kommende leverandører arbejde målrettet med klima- og miljømål, samt sikre en høj grad af kvalitet og borgertilfredshed.

Baggrund for udbud af indsamling og behandling af affald

Siden 1964 har Renholdningselskabet af 1898 (R98) haft monopol på indsamling af husholdningsaffald i Københavns Kommune. Den aftale har været under pres -ikke mindst fra Konkurrencestyrelsen, og BR besluttede, at indsamlingsopgaverne skulle udbydes og overtages af private entreprenører.

Indsamlingen af dagrenovation og storskrald mv. Valby, Vanløse, Brønshøj-Husum og Bispebjerg, samt af indsamlingen af have- og glasaffald overgik til private entreprenører i 2009. For glasindsamlingen blev der indgået kontrakt med M. Larsen og for de øvrige opgaver blev der indgået kontrakt med City Renovation. M. Larsen overtog glasindsamlingen 1. november 2009 og City Renovation overtog de øvrige opgaver i 2010. Der er i alle kontrakter stillet høje krav til miljø og kvalitet.

Indsamlingen af dagrenovation, storskrald mv. på Nørrebro og Østerbro blev tildelt M. Larsen, der starter indsamlingen 1. november 2010. Tilbuddene på 3. udbudsområde vil blive behandlet af Teknik- og Miljøudvalget d. 27. september 2010. Der har i forbindelse med tilbuddene været stillet krav om at alle biler skal være med lav indstigning og EURO 5 motorer. Der bliver givet ekstra point i vurderingen af tilbuddene, hvis der er tiltag som yderligere nedbringer resourceforbrug og CO2 udslip.

Initiativer om udbud

For Københavns Kommune er det vigtigt, at der i udbudsprocessen bliver stillet de rigtige krav til renovatører og anlæg, således at leverandørerne af affaldsydelser også arbejder målrettet med klima og miljø. Således blev der i forbindelse med kontrakterne med City Renovation indgået aftale om indkøb af nye biler med lav indstigning, hvilket øger trafiksikkerhed og arbejdsmiljøet betragteligt. Alle biler er med EURO 5 motorer (AP nr. 79 og 80).

Det har været forvaltningens erfaring i forbindelse med udbuddene, at tilbudsgiverne godt kan matche de høje krav til miljø, arbejdsmiljø og kvalitet som kommunen stiller.

Som en del af AP nr. 82 registreres alle kommunens affaldsbeholdere (ca. 140.000) i 2010. Hele projektet skal hjælpe både kunder og kommunen med at holde orden på beholderne og give en mere effektiv og sikker affaldshåndtering. Næste fase bliver at indføre tømningsskraldebilen automatisk registreres i kommunens datasystem. Registreringen vil på sigt give et planlægningsværktøj, der kan bruges ved sammenligning af affaldsmængder og -typer i bydelene og til at udbygge kommunens indsamlingssystem.

Københavns Ejendomme har i 2009, som beskrevet i affaldsplanen, arbejdet på at sende affaldshåndteringen i kommunens institutioner, der ligger på egen matrikel og hvor affaldet udelukkende er erhvervsaffald (300 adresser), i udbud. Fra 1. september overtager M. Larsen afhentningen af affald fra kommunens institutioner på egen matrikel.

Affaldsreformen

Baggrund

Regeringen indgik i 2007 en bred politisk aftale om omorganisering af affaldssektoren, og med den nye affaldsbekendtgørelse, der trådte i kraft 20. januar 2010 var organiseringen gennemført.

Tanken bag affaldsreformen er, at det skal være lettere for borgere og virksomheder at komme af med affaldet. Endvidere skal det være klart, hvad man betaler for, og hvad omkostningerne til affaldshåndteringen er.

Regulativer og ordninger

Et af ønskerne med affaldsreformen var regelforenkling, og fremover skal kommunernes affaldsregulativer udarbejdes ud fra nogle statslige standardregulativer. De nye regulativer skal vedtages af Borgerrepræsentationen ultimo 2010.

Med de nye standardregulativer skal kommunen fortsat stå for håndteringen af husholdningsaffaldet, mens kommunen ikke længere skal etablere ordninger for det kildesorterede genanvendelige erhvervsaffald (bortset fra affald fra genbrugsstationer og kommunens egne institutioner). Virksomhederne skal i stedet benytte godkendte anlæg og indsamlere, der er optaget i et nationalt register. De har fortsat pligt til at kildesortere det genanvendelige affald, og det er fortsat kommunen, der klassificerer affaldet som genanvendeligt og sikrer kildesortering. Kommunen er også fortsat ansvarlig for ordninger for forbrændings- og deponeringseget erhvervsaffald.

Der er således ikke – bortset fra reguleringen af det kildesorterede genanvendelige erhvervsaffald – tiltænkt nogen betydelige substantielle ændringer i kommunalbestyrelsens muligheder for at tilrettelægge ordninger for affaldshåndteringen i kommunen.

Tilsyn

Det har altid været en kommunal opgave at føre tilsyn med virksomhederne og deres affaldshåndtering. Tilsynet har primært været koncentreret om listevirksomhederne og virksomhederne reguleret i henhold til de særlige branchebekendtgørelser. Herudover har der været udført en række tilsyn/rådgivningsbesøg hos virksomhederne i forhold til deres affaldshåndtering. Disse aktiviteter har været finansieret over affaldsgebyrerne.

Fremover bliver den store udfordring igennem kampagner og tilsyn at sikre, at affaldet er korrekt kildesorteret, således at det kan klassificeres som enten genanvendeligt affald (der ikke er omfattet af den kommunale anvisning) eller forbrændings- eller deponeringseget. Dette gælder også for det farlige affald, som tidligere har kunnet følges tættere af kommunen.

Nye gebyrer

Med de nye gebyrregler er der gennemført en større gennemsigtighed og gennemskuelighed på gebyrområdet. Udgangspunktet i de nye regler er, at omkostningerne ved hver enkelt ordning for henholdsvis husholdninger og virksomheder m.v. opgøres for sig, således at krydssubsidiering undgås, og at gebyropkrævningens ensartes.

Reglerne vedrørende gebyr for husholdninger er i vid udstrækning en præcisering af de nugældende regler. Vi har allerede indrettet disse gebyrer, så de følger de nye regler. Der skal dog foretages en yderligere specifikation af gebyrerne for de enkelte ordninger, men det skal først være gennemført fra 2011.

I forhold til virksomhederne skal virksomhedsgebyret fremover opkræves hos den der i henhold til CVR er registreret som ejer af virksomheden. Som en konsekvens heraf har vi ikke medtaget de erhvervsgebyrer vi plejer at opkræve hos grundejerne over ejendoms-skattebilletten. Gebyret for 2010 vil blive opkrævet i løbet af 2010 hos virksomhedsejerne. Manglende opdatering af CVR-registerets data vil være en udfordring for opkrævning af gebyret.

En anden udfordring i forhold til virksomhedernes gebyrbetaling er, at også gebyr for virksomheders deltagelse i dagrenovationsordningen skal opkræves hos virksomhedsejerne og ikke som det sker i dag hos grundejeren. Af bl.a. pladshensyn på ejendommene får ejendomme i dag stillet en vis samlet beholdervolumen til rådighed og grundejeren betaler herfor over ejendomsskattebilletten. Grundejeren fordeler affaldsgebyret på de brugere - husstande og virksomheder - der er på ejendommen. Med de nye gebyrregler skal gebyret nu opkræves direkte hos de virksomheder, der deltager i ordningen.

Udfordringen består i, at finde ud af, hvad virksomheder skal faktureres, da kommunen er uden viden om, hvor meget affald fra virksomhederne, der indsamles i ordningerne. Det vurderes derfor, at det bliver en ressourcemæssig udfordring at administrere de nye gebyrregler.

Forvaltningen har på nuværende tidspunkt informeret de 28.000 virksomheder i kommunen, der er omfattet af de nye gebyrer og reglerne om det genanvendelige erhvervsaffald. Det har givet anledning til en del henvendelser, primært fra de mindre virksomheder, der ikke i samme grad har været berørt af erhvervsaffaldsgebyrer tidligere. En del virksomheder ønsker desuden at blive fritaget for gebyret, da de mener, at deres affaldsproduktion er negligerbar.

Klima og affald

Med Københavns Klimaplan ”CO₂-neutral i 2025” har København fået en ambitiøs plan for CO₂-reduktionen. Denne plan omfatter i et vist omfang også affaldsområdet.

I kommunens CO₂-regnskab indgår CO₂-udledningen fra forbrænding af affald, for den del af affaldet, der ikke regnes som CO₂-neutral energi dvs. plasten, samt udledning af drivhusgasser fra kommunens andel af deponeret affald. Håndteringen af affald i det københavnske affaldssystem bidrager til at reducere CO₂-udledningen på globalt plan, da genanvendelsen af affald sparer både råvarer og energi ved produktion af nye produkter; men indgår ikke direkte i kommunens CO₂-regnskab.

Klima- og affaldsinitiativer

Mange af affaldsplanens initiativer bidrager til at reducere CO₂-udledningen, og med klimaplanens mål om at blive CO₂-neutral, er en af udfordringerne at få plasten ud af affaldet til forbrænding. Københavns Kommune har p.t. iværksat et forsøg på Amager med indsamling af plast fra husholdninger (AP nr. 25 og Københavnerinitiativ nr. 3 i klimaplanen). Der indsamles plast og metal i beholdere i gården fra 4000 husstande. Forsøget evalueres efteråret 2010, og det skal derefter besluttes, hvordan husstandsindsamling af plast og metal skal indføres i byen. Det vil fortsat være en udfordring at få udsorteret al plasten fra det forbrændingsegnete affald både fra husholdninger og erhverv, hvilket vil kræve en særlig indsats i 2010 og 2011.

I klimaplanen indgår også initiativer om røggaskondensering, som primært er aktuelt ved ombygning af Amagerforbrænding og om CO₂-reduktion ved transport af affald, hvor der bl.a. ved udbud af affaldsindsamlingen lægges vægt på CO₂-reduktioner. Initiativerne vil være med til at reducere CO₂-udledningen i kommunen.

Derudover vil initiativerne om affaldsforebyggelse, bl.a. en intern byttebørs for kommunens eget inventar og initiativerne om øget sortering bidrage til at reducere CO₂-udledningen primært udenfor kommunen.